

provincie **HOLLAND**
ZUID

GS brief aan Provinciale Staten

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
10 juli 2018

Ons kenmerk
DOS-2018-0002293

Bijlagen
3

Aan Provinciale Staten

Onderwerp
Doorontwikkeling recreatieve routenetwerken

Geachte Statenleden,

In deze brief ontvangt u een stand van zaken over de doorontwikkeling van de recreatieve routenetwerken in Zuid-Holland. Ook doen wij een voorstel voor het vervolgtraject.

Belang van recreatieve routenetwerken

Voor de groen- en waterbeleving van onze provincie zijn de recreatieve routenetwerken¹ essentieel. Voor verschillende modaliteiten zijn in de afgelopen jaren routenetwerken aangelegd, die leiden door de mooiste landschappen en groengebieden en langs interessante bestemmingen en bezienswaardigheden. Recreatieve routenetwerken dragen positief bij aan gezondheid, het leef- en vestigingsklimaat, ze bieden kansen voor de regionale economie en voor groenparticipatie. De netwerken vormen daarnaast een uitstekende structuur voor de natuur, vanwege de vele kilometers aan bermen en watergangen die langs de routes lopen. Vanzelfsprekend hebben de recreatieve routenetwerken een herkenbare plek gekregen in de ontwerp visie voor de Rijke Groenblauwe Leefomgeving en de bijbehorende contour voor de Uitvoeringsagenda.

De provinciale adviescommissie voor de leefomgevingskwaliteit (PAL) heeft in de afgelopen maanden de bredere betekenis en 'koppelkansen' van de routenetwerken in beeld gebracht. De bevindingen van de PAL, worden gelijktijdig met deze brief aangeboden, zodat u deze kunt betrekken bij de bespreking van dit onderwerp.

De 'gezondheid' van het netwerk

Ondanks de investeringen van provincie en regionale partners in het realiseren en beheren van de routenetwerken, bestaat soms het beeld dat de netwerken niet optimaal functioneren: geen goede route-aansluiting tussen regio's, versnipperde beheerorganisatie, ontbreken van routes voor bijvoorbeeld ruiters, beperkte bekendheid, beperkte zichtbaarheid en weinig inzet op

¹ Recreatieve routenetwerken: fiets-, wandel-, ruiter- en vaarroutes die bewegwijzerd en met elkaar verbonden zijn en een netwerk vormen, o.a. via knooppunten, keuzepunten en/of kleuren. Hieronder vallen fietsknooppuntennetwerk, wandelknooppuntennetwerk, LF-routes, LAW-routes of een MTB-, vaar-, sloepen- of kanoroutenetwerk. Routes voor paardrijden en mensen scharen we ook onder deze definitie. Daarbij doelen we op de bewegwijzerde ruiter- en menroutes en ruiter- en menpaden.

doorontwikkeling. Om deze punten in de praktijk te toetsen en een solide feitenbasis te krijgen, hebben wij door een extern adviesbureau onderzoek laten doen naar de huidige conditie van de recreatieve routenetwerken, de zogenaamde 'Health Check'. Daarbij is gekeken naar zowel de organisatorische kant als de fysieke kant van de netwerken (waaronder beheer en onderhoud, gebruik, waardering, beleving, promotie en vindbaarheid). Hiervoor is een grote groep stakeholders (terreinbeheerders, gemeenten, belangengroepen etc) en recreanten ondervraagd. Parallel hebben wij verkend op welke wijze het routebeheer in andere provincies wordt georganiseerd, dit ter inspiratie voor een Zuid-Hollandse aanpak voor toekomstig routebeheer.

Open proces met brede vertegenwoordiging

Nadrukkelijk beschouwen wij de routenetwerken als een gezamenlijke verantwoordelijkheid, waarin eenieder z'n eigen rol, (gebieds)kennis, ervaring en middelen inbrengt. Daarom is meteen vanaf de start van dit traject 'doorontwikkeling recreatieve routenetwerken' in 2017, een brede klankbordgroep gevormd die heeft meegedacht over de benodigde stappen.

Met de klankbordgroep is onder andere de uitvraag voor onderzoek geformuleerd en zijn daarin prioriteiten gesteld. Ook zijn in interactieve sessies de onderzoeksresultaten besproken en voorzien van aanbevelingen voor het vervoltraject. De resultaten hiervan zijn opgenomen in de twee rapporten 'Health Check' en 'Routebeheer'. Er is breed consensus vanuit de klankbordgroep over de geformuleerde adviezen en aanbevelingen.

In aanvulling op professionele panels met recreanten, is ook een oproep gedaan aan de inwoners van Zuid-Holland om knelpunten en ideeën voor de routenetwerken aan te dragen. Hiervoor is een provinciaal nieuwsbericht opgesteld, dat door enkele vakbladen is overgenomen. Hierop zijn enkele tientallen reacties ontvangen. Ook zijn alle Zuid-Hollandse gemeenten ondervraagd over hoe zij routebeheer hebben georganiseerd en geborgd. Tot slot is voor het paardrijden een aparte stakeholdersgroep opgezet, die heeft meegedacht bij het opstellen van het ruiterspadenplan (fase 1) en ook bij de verdere uitwerking (fase 2) betrokken blijft.

Opgedane inzichten

De uitkomsten van de twee inventarisaties (Health Check en Routebeheer) zijn opgenomen in twee afzonderlijke rapporten, waarvan ook een samenvatting beschikbaar is. In z'n algemeenheid geldt:

- *Health Check:* Het rapport geeft een realistisch beeld van de huidige situatie van de routenetwerken in Zuid-Holland. Op een flink aantal deelaspecten zijn de routenetwerken in Zuid-Holland op orde (denk bijvoorbeeld aan de betrokkenheid van vrijwilligers of de dichtheid van het netwerken voor fietsen en wandelen). Er zijn ook deelaspecten die een matige beoordeling krijgen of er ronduit slecht voor staan (zoals vindbaarheid van de routes en het ontbreken danwel slechte staat van onderhoud van de ruiterspaden).
- *Inventarisatie routebeheer:* Het routebeheer in andere provincies is in beeld gebracht. Wat opvalt, is dat in de meeste andere provincies een of meerdere routebureaus zijn opgericht. Deze hebben zeer uiteenlopende verschijningsvormen. Zuid-Holland vormt samen met Flevoland een uitzondering, hier is geen routebureau actief.

Voorstel voor vervoltraject

Wij zien een enorm draagvlak en betrokkenheid bij een brede groep partijen om de doorontwikkeling van de routenetwerken op te pakken. De klankbordgroep recreatieve routenetwerken is van mening dat een structurele vorm van samenwerking en afstemming tussen

al deze verschillende partijen, belangen, invalshoeken nodig is. De provincie kan hierin een initiërende en verbindende rol spelen. De externe partners vragen hier ook om.

Daarom gaan wij aan de slag met voorbereidende stappen tot oprichting van een samenwerkingsvorm ('*routebureau*') waarin het routebeheer, of delen daarvan, centraal worden georganiseerd. Onze inzet is, om nog onder het huidig college van Gedeputeerde Staten, het besluit tot oprichting van dit routebureau te nemen. Dit besluit is voor een belangrijk deel afhankelijk van het commitment bij partners, waaronder route-eigenaren en –beheerders. Daarom worden in de komende periode de volgende stappen gezet, waarover wij u medio december 2018 een stand van zaken zullen geven:

- Draagvlakpeiling: per route-eigenaar / route-beheerder wordt geïventariseerd welke routetaken zij willen onderbrengen in een routebureau en welke inbreng zij zelf daarin kunnen leveren (kennis, netwerk, middelen, mankracht);
- Tijdens 'het wandelevenement' op 27 september dat in het teken staat van het afronden van het provincie dekkend wandelroutenetwerk, willen wij het bestuurlijk draagvlak peilen. Wij verwachten hier een grote opkomst van uiteenlopende partijen;
- Uitwerken van gewenste organisatievorm en positionering van het routebureau; Het advies dat is opgenomen in het rapport 'Routebureau' vormt hierbij het vertrekpunt, te weten: *inzetten op een routebureau met een compacte werkorganisatie, die provinciedekkende regie heeft en een centrale organisatie en coördinatie van beheer en onderhoud van het routebeheer. Ook route-informatie wordt centraal ontsloten en onderhouden. Het routebureau stuurt op uniformiteit en kwaliteit van de netwerken en fungeert als centraal aanspreekpunt voor route-eigenaren, beheerders, belangengroepen en recreanten.*
- In beeld brengen welke rol de landschapstafels en andere regionale samenwerkingsverbanden kunnen en willen spelen in het routebeheer;
- Inzicht in taken, verantwoordelijkheden, kosten en werkwijze van het routebureau.

Investeren in fysieke verbetering van de routenetwerken

Parallel aan het professionaliseren van het routebeheer in Zuid-Holland wordt ook in 2018 en volgende jaren geïnvesteerd in het verder opwaarderen van het fysieke netwerk. Daarmee toont de provincie, samen met partners, realisatiekracht op de volgende modaliteiten:

- Voor *paardrijden* is dit uitgewerkt in het ruiterspadenplan Zuid-Holland dat uw Staten op 27 juni hebben vastgesteld. Er worden twee fasen van realisatie onderscheiden. Fase 1 is reeds met u besproken, de uitwerking van fase 2 wordt, zoals afgesproken, in december 2018 aan u toegestuurd;
- Voor *recreatief varen* worden in het kader van het uitvoeringsprogramma waterrecreatie zogenaamde quickwins gerealiseerd, zoals het aanleggen van steigers en trailerhellingen voor boten. Hiermee wordt het recreatief gebruik van de vaarwegen verbeterd;
- Voor *recreatief wandelen* wordt op 27 september een eindmanifestatie georganiseerd die symbool staat voor het afronden van het provinciedekkend recreatieve wandelroutenetwerk in Zuid-Holland. Tijdens deze bijeenkomst wordt onder andere gesproken over de toekomst van de routenetwerken. In dat verband wordt ook het draagvlak voor een routebureau gepeild onder de aanwezige stakeholders.
- In het kader van *recreatief fietsen* wordt geïnvesteerd in het aanleggen en verbeteren van stad-landverbindingen. Het netwerk van landelijke fietsroutes (de LF-routes) wordt de komende jaren, in samenwerking met andere provincies en het Landelijk Fietsplatform, vervangen door een aantal zogenaamde "icoonroutes". De 'Maasroute' is één van de eerste icoonroutes die wordt ontwikkeld.

Medio december zullen wij u ter informatie een overzicht geven van de resterende realisatieopgaven in de routenetwerken. Deze opgaven worden opgenomen in de Uitvoeringsagenda Rijke Groenblauwe Leefomgeving.

Tot slot

Zoals genoemd, beschouwen wij het routebeheer en de doorontwikkeling daarvan, als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van provincie en de diverse 'routepartners'. Met de visie op de Rijke Groenblauwe Leefomgeving als beleidsbasis, verwachten wij breed commitment en investeringsbereidheid te organiseren, die van cruciaal belang is voor een sterke gezamenlijke start van een Zuid-Hollands routebureau. De komende maanden zal moeten blijken of dit draagvlak in voldoende mate aanwezig is.

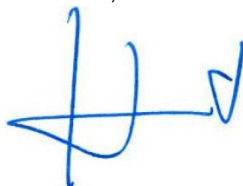
Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

drs. H.M.M. Koek

voorzitter,

drs. J. Smit